

Nowiny Raciborskie.

"Nowiny Raciborskie" z bezpłatnym miesięcznym dodatkiem "Ognisko domowe" wychodzą 3 razy w tygodniu, w wtorek, czwartek i sobotę. Kosztują na dwie stawy na pociecie u agentów 1 m., z dostarczaniem w dom przez listowego 1 m. 24 fen. "Nowiny" z pismem gospodarczym "Rolnik" 1 m. 25 fen., z pismem dla robotników "Praca" 1 m. 25 fen. i obu pismami, tak "Rolnikiem" jak "Pracą" 1 m. 50 fen.

Pismo dla ludu polsko-katolickiego.

OGŁOSZENIA

przyjmuje się za opłatę 15 fen. od wiersza drobnego. Naszym ezytelnikom udzieła się taniej.

ZA REKLAMY

pod rubryką "Nadesłane" płaci się 80 fen. od wiersza drobnego.

Ważne sprawy bieżące.

Posłowie centrowi urządzały co roku krętoto przed zasmknięciem parlamentu i sejmu pruskego, użycie pożegnalną. Na to użycie zapraszały też zawsze posłów polskich i w tym roku również tak uczynili. Warto o tej użycie parę słów więcej napisać, a to dla tego, że posłowie centrowi plili na niej na część polskich. Nis jednego to zadziwi, bo w ostatnim czasie rozmaiti, posłowie centrowi czasami otwarcie pochwalali germanizatorską politykę rządu przeciw Polakom, i formaite wielkie gesty centrowe, jak "Germania" i "Schlesische Volkszeitung" pochwalających tych posłów germanizatorów i rząd za powolne niemczenie Polaków.

Gazety polskie często przeciw tej polityce występuowały i występują i wyrażają pisaż w dziale szem centrum niem, już tego ducha sprawiedliwości dla Polaków, który panował, gdy był Windhorst. Zdawało się, że z powodu ochody daleka przyjazna pomiędzy centrowcami a Polakami, posłowie centrowi posłów polskich na ujęcie nie zaproszą. Nietylek ich jednak zaproponili, ale wróciły nawet okrągły na ich części.

Posel ks. prelat Pichler z Bawarii powiedział, że centrum trzymało się zawsze zasad, na prawdę, wolności i prawa. Ta zasada domaga się, aby w państwie niemieckim każdy obywatel w obec drugiego był równy, aby więc jeden nie był gorzej traktowany od drugiego. Ponieważ z Pełcy stoją na tej samej zasadzie, przede wszystkim centrowej jest tem wskaza, że można z takimi dobrymi przyjacielami mieć rękę w ręce. Wszyscy jak najserdeczniej życzą sobie, że ten przyjazny stosunek pomiędzy posłami polskimi i centrowymi

pozostanie trwał. W tej myśl wezwali mówca posłów centrowych, aby weszły trzykrotny okrągły na część posłów polskich. Okrągły ten został spełniony.

Powstał teraz polski posel książe Radziwiłł i powiedział, że z serdeczne powitanie posłów polskich zrozumie, że w całej jego długiej praktyce parlamentarnej nie tak bardzo gospodarzył, jak spostrzeżenie, że serdeczne dawne stosunki pomiędzy posłami centrum a Polakami osiągnęły się. Siodlewanie się należy, że te stosunki się naprawią i że Polacy walczą będą znowu z centrum ramie przy ramieniu, jak za czasów wali kultury, bo przecież tacy, co ich ze sobą wiara święta katolicka. W końcu wzajemny okrągły na część posłów centrowych.

W Poznaniu odbyły się 26 maja o godzinie 12 w południe na sali zwierzyńca (ogrodu zoologicznego) wspaniałe wiec na część Ojca św. Leona XIII. Zawiązał się w tej sprawie czeski komitet jubileuszowy, który ogłosił edyt, wywieszając do udziału w wiecu i programem głównym uroczystości. Wiec zapowiadał się nadzwyczaj wspaniale i podniesione na duchu całego społeczeństwa polskie, a to dla tego, że tam nie będzie różnicy stanów. Wielki październik przemawiał obok zwykłego robotnika. Wszystkich złączyły jedna myśl, myśl jak najgodniejszego uwiebienia ukochanego naszego Ojca Świętego.

Rozprawy w parlamencie nad przysięmą prawem o swobodzie religijnej. Obecnie rozprawiają posłowie w parlamencie nad prawem, którego tak rodzice jak władze mają się trzymać, gdy będą chodzić o religię dziecka. Prawo to będzie się składało z rozmaitych paragrafów.

Paragraf 2 bram: O religijnem wyznaniu, w którym dziecko ma być wychowane, stanow-

wią rodzice przed ślubem albo po ślubie. Ta ich zgoda jest prawomocna także po śmierci jednego, albo obu rodziców.

Paragraf 2 A bram: W braku takiej zgody rodziców stanowią o religijnem wychowaniu dziecka przepisy Prawa Obywatelskiego.

Paragrafy powyższe większość głosów zostały przyjęte. Następnie przeszły pod obrady paragraf 2 B, który bram:

Wbrew woli rodziców i osób, do wychowania dziecka uprawnionych, nie wolno zmuszać do nauki religii, albo do nabożeństwa innego wyznania, aniżeli tego, do którego dziecko podlega paragrafów 2 i 2 A należy.

Do tego paragrafu stawili osobny wniosek posłowie polscy Chrzanowski i dr. Komierowski. Wniosek ten bram:

Wbrew woli rodziców i osób do wychowania dzieci uprawnionych nie wolno dajeć duchacką zmuszać do nauki religii, jeżeli takowa nie jest studiowana w jego ojczyźnie, aniżeli tego, do którego dziecko podlega paragrafów 2 i 2 A należy.

Poeta wojewódca Schradter stawił wniosek:

Wbrew woli rodziców i osób do wychowania dziecka uprawnionych nie wolno zmuszać dziecka do branięcia udziału w nauce religii lub w nabożeństwie.

Posel Albrecht socjalista stawił założek wniosek: Nauka religii znała się w wszelkich szkołach Rzeszy niemieckiej jako przedmiot nauki szkolnej i to wszędzie bez wyjątku.

Celem uzasadnienia wniosku Polaków wygłosił posel polski Chrzanowski znakomitą mową, która dla braku miejsca podamy dopiero w przeszłym lub trzecim siedzeniu numerze.

Posel dr. Oertel, konserwatysta. Stanowczo jestem przeciw wnioskowi p. Chrzanowskiego.

Jowiszowe brwi Jeremięgo sklegały się, kark mu napęcała, a oczy poczęły ciskać takie błyskawice, że wszyscy obecni strachlieli o wojewodę, ale wtem zblżyły się szybko pan Skrzetuski i rzekli:

— Ważna książąca mość są wleci o starzym Krywonosie.

Zeraz wleć umysł księcia w inną swrócił się stronę i grę na wojewodę w nim osiął. Tymczasem wprowadzono prabylowych z wieściami catherine ludzi, w tem dwóch starych białożezowych księży, którzy, ujrzawszy księcia, rzucili się przed nim na kolana.

— Ratuj, władcy, ratuj! — powtarzał, wyciągając ku nim ręce.

— Skąd wy? — pytał książe.

— My z Połonnego. Starszy Krywonos obiegł samek i miaszt; jeśli twoja szabla nad jego karkiem nie zawiśnie, tedy zginiemy wszyscy.

Na to książe:

— O Połonnej ja wiem, iż się tam sła ludu schroniło, ale jak mnie dniałono, najwiecej Rusinów. Zasługa to wasza przed Bogiem, iż samiście pacykali się z buntem, opór mu daćście, przy matce stawając, jednak boję się zdrady jakowej, od was, takiej, jak w Niemirowie doznałem.

Na to położony poczęli przysiągać na wszelkie świętości niebleskowe, że jako Zbawiciela, tak księcia wycenkuje, i myśl zdrady w głowie im nawet nie postała. Jakoż i suchorze mó-

OGNIEM I MIECZEM.

Przez Henryka Sienkiewicza.

142)

(Ciąg dalszy.)

Uwolniono owszem kilkudziesiąt szlachty, bronących się w zamczysku. Prócz tego kazali zatrzymać Wierszulowi pokarać mieszkańców, którzy byli z kożactwem połączyci, a sam russzył w pogon. Ale taboru bez armat i piechoty zdobyć nie mógł. Nieprzyjaciel, zyskawszy na czasie przez spalenie mostów, gdy rzekę daleko próbując należało obejść, uchodził tak szybko, i pomoczone konie koniecznej jazdy zaledwie go dość gnębić mogły. Ateli koracy, lubo stawni obrony w taborach, nie brali się tak mężnie, jak zwykle. Straszna pewność, iż sam książe ich ściga, tak dalece ciebrała im serca, że zupełnie o swem ocaleniu zwiąśli. I byłby pełne na nich przyszedł kres, bo po całoniejszym urwaniu już pan Baranowski czterdziest wozów i dwie armaty, gdyby nie wadowicza kijowski, który się dalszej pugnił sprzedawać i swoich ludzi cofnął. Przytuliło o to mimo nim a kiedy iem do ostrzych przymówek, które wielu pułkowników słysszało.

— Censemur to, wasza mość — pytał książe — chcesz niesprzyjać i ponięchać, gdyś w bitwie taką rezolucję przeciwko niemu stawał? — Dwie, której wieczorem nabijała, rankiem przeniósłecie swą utraciła.

— Mój książe — odparł wojewoda — nie wiem, jaki duch w was mieszka, ale ja człowiek z ciałem i kością, po pracy sporządku potrzebuję — i moi ludzie takiże. Zawsze ja będę na niesprzyjaciela tak szedł, jakom dał szedł, gdy czego stawi, ale pobitego i uciekającego nie będę gonił.

— Wybierz ich do n-g! — nakryknął książe.

— I co z tego? — rzecze wojewoda. — Tych wybijemy, przyjdzie starszy Krywonos. Popali, poniszcz, dusz nagubi, jako ten w Strzyżawce nagubił, i za zacieklęć naszą nieszczęśni ludzie zapłatają.

— O, widzę! — już z gniewem zawołał książe — że wasza mość razem z kanclerzem i z tymi ich regimentarzami do pokojowej frakcyi należysz, którzy układami chcielią bunt gasić, ale przez Boga żywego nie będzie z tego nic, póki u mnie szabla w garści!

A Tyszkiewicz na to:

— Nie do frakcyi ja już należę, ale do Boga, tom stary i wkrótce mi przed Nim stanąć przyjdzie. A że nie chce, by mnie zbyt wielkie brzmieć krwi, w wojnie domowej przelanej obciążał, temu się wasza książąca mość nie dziwi... Jeżeli zas wasza książąca mać krzyw o to, żeć cię regimentarstwo minęło, tedy tak powiem: z matką należał ci się słusznie, wszelako może i lepiej, żeć gę nie d'li, bo tybyś bunt, ale z nim razem i tą nieścęsną niemiec we krwi utopił.

skiego. W sąsiedzie jestem za tem, żeby w szkołach uczyono religii w ojczystym języku, sprawą ta jednak nie należy do parlamentu, tylko do sejmu, gdzie o niej stanowi minister oświaty.

Jestem także przeciw wnioskowi posła Schradera, bo mogliby się znać rodzice, ktorzy wcale nie posyądź dzieci na naukę religii. O wniosku socjalistów nie ma co mówić, ci wygnali wszelką naukę religii ze szkół.

Poseł Kuntert, socjalista: Chodzi tu o wolność religijną, żeby dzieci w szkole nie zmuszały do nauki religii, do której wcale nie należą. Otóż podług nas socjalistów będzie najpewniejsza wolność, gdy się z planu szkolnego skreślą w ogóle naukę religii, wtedy już nikt nie będzie dzieciom zadawał gwałtu religijnego.

Dalsze obrady odłożono do poniedziałku.

Po tysiennie komisji kolonizacyjnej w pruskich Izbie Panów. W sobotę dnia 3 maja rozprawiano w pruskiej Izbie Panów nad rachunkami komisji kolonizacyjnej. Poseł polski Kościelski powiedział, że zastawienie rachunków Komisji kolonizacyjnej jest tak balamutne, że właściwie zasługiwaloby na to, aby prokurator w to wkraczał. Komisja kolonizacyjna zyskała od roku 1888 144 miliony marek, a tylko w jednym miejscu można się doczekać, że zarabiono 8 milionów marek. Komisja kolonizacyjna, która w taki sposób gospodarszy, nie jest warta, aby nosiła nazwę „królewskiej”, bo naucznytu królowi nie przynosi. Cała Komisja kolonizacyjna sprzeciwia się w ogóle konstytucji pruskiej.

Ministra rolnictwa Podbielskiego ubodzia mowa p. Kościelskiego, bo on odpowiedzialny jest za rachunki Komisji kolonizacyjnej. Odpowiedział on p. Kościelskiemu, że zarzuty jego są niesłusne, choć przyznać musi, że w bilansie rachunkowym są błędy. Kto jednak jest dzisiaj bez błędu? Zarzut, jakoby Komisja kolonizacyjna sprzeciwiała się konstytucji jest niesłusny, bo sam król dał podpis pod prawo, które dawało istnieć tej konstytucji.

Na to odpowiedział Polak książę Radziwiłł, że komisja kolonizacyjna jest na to, aby podkopywać interesu ludności polskiej i pomagać Niemcom pieniędnikom, w których tkwią polskie podatki. To jest straszna niesprawiedliwość i świadczy o samocie pojęć u rządu, jakiego się w dwudziestym wieku wprost niepodobna było spodziewać.

Przeciwko takiemu prawu protestujemy energicznie i musimy je uznać za nieradzące się z konstytucją pruską. Według mojego i całej ludności polskiej uznania rząd nie spełnia swego obowiązku, który mu nakazuje dla wszystkich poddanych bez różnic narodowości być równie dobrym i sprawiedliwym.

Interpelacja posła Faltina i całego centrum z powodu bezprawnego rozwiązywania zebran na Górnym Śląsku, zwłaszcza w Rybniku, przyjdzie pod obrady w najbliższą środę. Tak

will. Krywonos kowiec, obiegły ich w pięćdziesiąt tysięcy ludu, poprosiły im gubę dla tego właśnie, że będąc Rusinami, nie chcieli się z buntami łączyć.

Książę przyszedł im pomóc, ale ponieważ główne siły jego były w Bystrzyku, musiał wieć na nie czekać. Wysłanci edesali z pociechą w sercu — on zas zwrócił się do wojewody kijowskiego i rzek:

— Przebaccie wasza mość! Widzę już sam, iż trzeba Krywonoską zapiechać, aby Krywonosa dosięgać. Młodszy dłużej na powrót może poczekać. Sądzę też, iż mnie nie odstępnie w tym nowym przedsiębiorstwie.

— Jako żywioł — rzecze wojewoda.

Wnet oswalały się traby, osiąmiając chorągwiami, zagnanym za taborem, by się ścigały napowrót. Trzeba też było spocząć i dać „oddych” koniom. Wieczorem nadciągnęła cała dywizja z Bystrzycą, a z nią posł pan Stachowicz, od wojewody brzesławskiego. Pisał pan Kisiel do księcia list pełen uwielbienia, że jako drugi Maryusz oczyszczony z ostatniej tony ratuje, pisząc też o radości, jaką przybiera księcia z Zadneprzem we wszystkich sercach wabidzio, wiensował mu awicentów — ale w końcu listu pokazały się przyczyny, dla których był pisany. Oto pan z Brusilowa cwiadczał, że ukiady rospoczęte, że on nam z innymi komisarami udaje się do Biszcerki i ma nadzieję Chmielnickiego powstrzymać i ukontentować. Nakoniec prosił księcia, by do czasu ukiadów

donosi „Dziennik Poznański”, zaznaczając, że i polscy posłowie wytoczą przy tej sposobności krywdę, jakie się dzieją społeczeństwu polskiemu.

Co tam słychać w świecie.

W sejmie pruskim stawili połowie konserwatywni wniosek, aby rząd wypracował prawo przeciwko nadużywanu trunków alkoholowych. Podług tego prawa karczmarze między 7 a 8 godziną rano nie mają w ogóle alkoholu sprzedawać ludziom podplnym ras i worestkom poniżej 16 lat nie ma być w ogóle wolno alkoholu sprzedawać. Prawo winno dalej domagać się, aby w publicznych ogłoszeniach zwracać uwagę na to, jak bardzo nadmierne używanie alkoholu szkodzi zdrowiu, ciału i umysłowi. W salach dworcowych i publicznych miejscach należy pomieszczać nauki, jak dalece szkodzi alkohol zdrowiu. Oprócz tego winie być dyleci w szkole pouczane i przestrzegane przed nadmiernym piciem trunków roślających.

Wniosek o zaprowadzenie prawa ograniczającego upijanie się, objął hr. Douglas. Znaczył on, że już minister Miquel przestrzegał przed nadmiernym używaniem alkoholu. Miał też zupełną słuszność, bo państwo należy temu wszelkim sposobem! Rokrocznie przeplią ludność niemiecka o około 3 miliardów (8000 milionów) marek, to jest jeszcze raz tyle, ile kosztuje rząd niemiec utrzymywanie wojska i marynarki. 180 tysięcy ludzi karauczych było rokrocznie za występy, które popełnili w przystępie pijanstwa a ta liczbą rośnie z roku na rok. Patrzymy w tym względzie na Amerykę, Szwecję, Norwegię, Holandię, w których już oddawana niema pijanstwa.

Zastępca ministra Bischoffhausen odpowiedział, że prawo takie podoba się rządowi. Nie wszystko jednak, o czem hr. Douglas wspomniał, jest praktyczne. Szynki możnaby kazać otwierać dopiero rano o 8 godzinie, bo ciężko byłoby kontrolować karczmarzy, gdyby rychlej otwierali. Zgodzić się można zaś zupełnie na to, aby młodzieży poniżej 16 lat alkoholu wcale nie sprzedawać. Ogólnego prawa przeciwko pijanstwu nie potrzeba wcale. Wystarczyby, gdyby polityka każdej miejscowości wydała w tym względzie osobne porządzenie.

Posłowie, którzy pracować będą w Berlinie podczas feryi parlamentu w komisji clericowej, ustanawiającej, jak wiadomo, wysokość cel, dostaną za ten czas 2000 marek wynagrodzenia każdy, 400 m. urwano im. Pierwotnie bowiem mieli dostać 2400 marek. Posłowie postępni i socjalistyczni wyriekli się tego wynagrodzenia, dowiadując się, że obrazują wybory swych, gdyby brały jawnie za prawo, które ma całemu narodowi niemiecemu podłożyć chleb.

Socjalista Bebel stawił równocześnie wniosek, aby wszyscy posłowie w parlamen-

nie nastawał tak bardzo na koszaków i o ile można, kroków wojskowych zaprzestał.

Gdyby doniesiono księdzu, że całe jego Zadneprze zniszczono, a wszystkie grodu z sienią zrównane, nie bolałby tak średze, jak się nad tym listem rozbolał. Były przy tem obecni pan Skrzetuski, pan Baranowski, pan Załwiliowski, obaj Tyszkiewi zowie i Kierdeje. Książę rękaoma oczy zaśniął, w tył głowę przewrócił, jakoby strząsał w serce trafiły.

— Huba! huba! Boże! dajże male już poleda przedzej, zanim na takie rzeczy nie patrzał.

Cisza zapanaowała głęboka między obecnymi, a książę rósł dalej!

— Nie chcę ja żyć w tej Rzeczypospolitej, bo dzisiaj wstydzę się z ną przychodzi. Oto czerń kosacka i chłopska zalała krewią ojczyznę, a poganstwem się przeciw własnemu połazyły. Pobici hetmani, uniesione wojska, zdepana stawa narodu, zgwałcony majestat, popalone kędroły, wyrzuciły księże, szlachta, pochanione niewiasty, a na te kleski i na tę hańbę, na której wspomnienie samo pomarłyby nasi przodkowie — czemuż cdpowida ta Rzeczypospolita? Oto ze zdrajca, z hańbleciem swym, ze sprzymierzonymi pogani układy rozpoczęły kontencję mu obiektuje! O Boże! daj śnięć, powtarzam, bo nie żyć nam na świecie, który niesławny oczyszczony czujemy i głowy dla nich niesiemy w ofierze.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

cie otrzymywali po 20 marek dniańskiego wynagrodzenia za każdy dzień, w którym przebywają w parlamencie, z odliczeniem tych 15 marek, które rozmaiti z nich pobierają za poselstwo w sejmie. Oprócz tego ma każdy poseł mleć wolną jazdę koleją w czasie, gdy parlament odbywa swe posiedzenia.

Wniosek socjalistyczny został jednak od 2000 marek wynagrodzenia, został przyjęty 14 głosami przeciwko 84.

Podług wiadomości z Rzymu pochodzących, wynalazł kanclerz Bülow tąże receptę na zapobieżenie zerwania traktatów handlowych Włochom. Otoż po wzajemnym porozumieniu się z włoskim ministrem spraw zagranicznych Prinettim, zgodały się Włochy na to, aby odnawiać dotychczasowe traktaty handlowe co rok tak dugo, dopóki nowe układy handlowe nie nastąpią. W bardzo zgrabny sposób zapewnili sobie kanclerz Bülow zapewnienie utrzymania wszelkich układów handlowych. Gdyby bowiem Włochi odrzucili nowe traktaty handlowe z powodu wielkich cel, jakie Niemcy pragną nałożyć na swoje i wszelkie inne towary, to wskutek takiego odrzucenia obowiązywać będzie nadal traktaty dotychczasowe. Niemcy na tem dobrze wydadą. To odnawianie starych traktatów ma potrwać aż do 31 grudnia 1909 roku, kiedy to upłynie taż termo trzymierska.

W sejmie pruskim przy rozmowach kolejami zabrał głos także poseł dr. Moritz Pasczynny. Uskarzał się on na to, że na Górnym Śląsku połączenie kolejowe nie jest takie, jakoby powinno. Najpierw powinien rząd objąć swój rachunek kolejkę pomiędzy Raciborzem a Rudami i Gliwicami. Następnie powinny być Pilchowice połączone kolejem z Rybnikiem. Na przestrzeni 18 kilometrów pomiędzy Pilchowicami a Rybnikiem leży 10 wsi, budowa kolejki połączą się natychmiast, tem więcej, że wówczas Gliwice miałyby proste połączenie z Rybnikiem.

Na to od stołu rządowego nikt panieński nie odpowieǳiał.

W ubiegłą sobotę przyjmował kanclerza marszałka parlamentu hr. Ballestrema i posła centrowego Müllera i liberała Paeschego, powiedział do nich, że parlament musi się poważnie zebrać w czerwcu, gdyby przed Zielonami Świątkami nie załatwili się powołanie z wnioskami, dotyczącymi podatku na cukier.

Zacharyna, która zawiera w sobie 110 razy więcej śledczy od cukru, ma być sprzedawana jedynie jako lekarstwo. Tego sobota będą hodowcy świdzi, którzy przez zacharynę tracą dużo na cukrze, i zamierają domagać się od parlamentu prawa, któreby zmusiło ludzi do zakupienia wszelkich dotąd istniejących fabryk zacharyny za 4–5 milionów marek.

Przeciw kierownikowi banku lipackiemu, który przyciągnął się swymi spekulacjami do upadku tego banku i stracił przed rokiem 150 milionów marek, stanął 15 czerwca przed sądem przysięgły. Oskarżonymi są tak dyrektorzy banku, jak i członkowie rady nadzorczej.

Już s. p. Bloch w swoim słynnym dnia 18 lipca 1870 roku, przedstawiając projekt przemierza wydającego na wojnę dziesiątce milionów marek, przypominał, że wojna w przyszłości dowieści, że wojna europejska jest niemożliwa ze względów ekonomicznych. Do takich samych wyników prowadzi praca pułkownika armii niemieckiej Renaulta, który ścisłe obliczył, ile może kosztować wojna w przyszłości. Obliczenia pułkownika Renaulta mają za podstawę kosztów wojny 1870–1871 roku. Trzeba jednak pamiętać, że od tego czasu droższa wzrosła bardzo i przede wszystkim wojna nie brała udziału marynarce niemieckiej. Teraz można twierdzić, że jedna bitwa morska może kosztować 100 milionów marek. Armia niemiecka po zmobilizowaniu kosztować będzie dziesiątka milionów marek, miesiącami 1875 milionów, przez rok — 22 miliardy. Trzy przemierze wydające na wojnę dziesiątce milionów, miliardów 3600 milionów, przede wszystkim — 43 miliardy. Aby lepiej przedstawić te cyfry, pamiętajmy, że Niemcy rocznie mają dochody 18 miliardów marek, zatem po wojnie wpadłyby w dług, na 4 miliardy. Wszystkie te cyfry dowodzą, że przesyła wojna europejska jest niemożliwa.

W mieście Lubece (Lübeck) radni jednomyślnie obierzyli się na ostatnim zebraniu tamtejszej partii postępowej, aby postawić na kandydatów do parlamentu księcia Henryka, brata cesarza

a to dla tego, przeciwko socjalistom. — W okolicy Śląska na żydów po nazwisku potajemna siła, zmierza bogata sprawców krwawej Racy. Imię tej śląskiej rossadsza, istwo w bieg rzeczywiście nie można, dopóki wojny. Dziennik wątkiem między chrześcijańskimi tej potężej sły

Waldeck-Rousseau, siedzibie przysięgły urzędu. Prezydent odwiedził od tego Włodzimierza Humberga, najnowszych władzy królewskiej.

— Królowa gisla w nocy na niedzielę młodzieży bowiem uratować sztuczny przed południem kulek lekakonek. — Podług na nieber'ecen dobro krolowa, trwała ciekła ty, którą byłaby o

— Amerykę żeglarzka, której część okrętu i Niemiec, a wciąż Lloyd i hamburski ale przygotowane wiodło. Według kiedy go zastępcy skarbu po znakiem Słot tego Anglia buje w razie wojny pancerników przysięgły kiedy to wysiłki to takiego kontraktu na mocą niemieckich amencie oświaż z tem chwilowo rynarce angielskie skreślów handlowy nie pomagało.

Nieszczepiłem zaskoczyły śledzi. 250 W Egipcie w siedem Nilu spadły 200 skidów. Oprócz 50 osób. Straty w Pociąg, wioski Pittsburgu w Ameryce w sobotę 3 maja wszystkie wagony dostali się pod dość zbitły lekko raniony.

— Z Afryki bandasze przyszły do batalionów, które były batalionami, to widocznie inaczej byłiby byli owe bitwy.

Z blizkimi — Na ostatnie Raciborza przeszły obejrzyli się na Rydułtowach na przemiany radnych mandatów k

a to dla tego, aby połączyć wszystkie partie przeciw socjalistom.

— W okolicy Eisen spadł w poniedziałek śnieg, połączony częściowo z gradem. W miejscowości Radevormwald nad Renem spadł śnieg na stkę wysoko.

— Strasne podejrzenie rzucają gazety rosyjskie na żydów. Piszą one, nie wymieniając żydów po nazwisku, że istnieje zorganizowana żydowska siła, wroga dla chrześcianstwa, niezmiernie bogata i potężna, która należy do sprawców krwawych rozruchów i morderstw w Rosji. Imię tej międzynarodowej, antychrześcijańskiej, rosnącej społeczeństwa ludzkiej siły łatwo wyrwie się z ust każdego, kto wpatruje się w bieg rzeczy, ale powiedzieć tego imienia nie można, dopóki nie ma wyróżnnych dowodów winy. Dziennik rosyjski „Świat” pisze, że obowiąkiem międzynarodowym wszystkich państw chrześcijańskich jest gromadać dowody winy tej potężnej siły.

— Obecny prezes francuskich ministrów Waldeck-Rousseau pragnie na pierwszym posiedzeniu przyszłego parlamentułożyć swój urząd. Prezydent Francji Louvet pragnie go odwołać od tego planu, ale naderaznie.

— Wdowa po zamordowanym włoskim królu Humberto, Małgorzata, pragnie podług najnowszych wiadomości wstąpić do zakonu.

— Królowa holenderska Wilhelmina weszła w noc na poniedziałek i przez cały poniedziałek między życiem a śmiercią. Aby jej bowiem uratować życie, musiano sprowadzić sztucznego przedwczesny poród. Przez całą noc z niedzieli na poniedziałek czuwało nad nią kilku lekarzy, królowa matka jej i małżonek.

— Podług najświeższych wiadomości nie za niebezpieczęństwa dla życia królowej. Pojedno królowa, która krótko przedtem przezwalała cieki tyfus, popekała nieostrożność, której byłaby o mało przypłaciła życiem.

— Amerykanin Morgan utworzył spółkę żeglarską, która obecnie już obejmuje większość okrętów Północnej Ameryki, Anglia Niemiec, a wciąż się rozwija. Bremerński Lloyd i hambursko-amerykańska spółka musiały się przyłączyć, inaczej byłoby im się zredukować. Według kontraktu mogą okręty angielskie po ekspresach latach służyć zmuszonej jednostce po znakom Stanów Zjednoczonych. Wskutek tego Anglia zyska na sile, bo nie potrafi w razie wojny wysyłać za tymi okrętami wojennymi pancerników celem obrony. Jeżeli więc ryzyko kiedyś do wojny np. z Niemcami, to wyszło to Niemcom na siłę, że Morgan kontrakt na 20 lat uzyskał nawet za pomocą niemieckich okrętów. W Londynie komisja oświażająca zwróciła się w czwartek, że lepiej tem chwilowo nic nie mówić, aby to manewr angielskiej mogło szkodzić, skoro tyle okrętów handlowych jej w razie wojny nie będzie pomagało.

— Nieszczeńcia. Nad wybrzeżem piętniem zaskoczyła 80 kwietnia burza południowy śledzi. 250 ludzi utonęło.

W Egipcie w miejscowości Mt Ghambur nad jeziorem Nilu spaliły się około 1000 domów i 100 składów. Oprócz tego stracono życie około 100 osób. Straty wynoszą 4 miliony.

Pociąg, włożący z Nowego Jorku do Pittsburga w Ameryce 450 Włochów, zderzył się w sobotę 8 maja z pociągiem towarowym. Wszystkie wagony przewróciły się i rodożąły, dostali się pod szczeaki tychże. Mnóstwo osób zostało zabitych, reszta częścią ciężko, częścią lekko ranionych.

— Z Afryki donosi Kitzsener, że w Kapsztadzie przyszedł do rozmaitych bitew z Burmami, które były bardziej poważne. Skoro jednak, to widocznie Anglicy ponieśli ciężkie straty, inaczej byliby się Kitzsener pochwalił, gdyby o te bitwy wygrał.

Z blizka i z daleka.

Racibórz, dnia 7 maja 1902

— Na ostatnim posiedzeniu radnych miasta Raciborza przyjęto wniosek o wydzierżawienie Oberzy Miejskiej na „Widoku” Leutenthal z Rydułów za 1500 marek rocznie, platy na przelicząc sześć lat.

Przy omawianiu wydatków na policyę, przyjęto do wynurzenia różnych życzeń. Jeden radnych żądał, aby policyja nie przyjmowała mandatów karanych, ale aby początkowo

obywateli napominała a nie karała zaraz. Radbór ma, ogólnie rzecz biorąc, do brych obywateli, którzy policyi wielkich kłopotów nie sprawiają, dlatego też policyanci powinni być więcej łagodnymi. — Nadburmistrz odpowiedział na to, że to nie byłoby może poprawne według prawa, gdyby policyja nie miała karć przewinień. Policyja ma już jednak polecenie, aby przy przewinięciach drobnostkowych najpierw napominała, a potem dopiero karła.

Inny radny uskarża się, że obywatele otrzymują mandaty karne, nie wiedząc czego, kiedy lub w jaki sposób zawinięli; a jeszcze dzwilejsza jest to rzecz, że się obywatel w tym czasie ani bronić nie może; kto zawinięty ma być pociągnięty do kary, temu powinno się zaraz przy przewinięciu zwrócić na to uwagę.

Dochody i roszczenia miasta ustanowiono na 750 tysięcy marek. Podatki miejskie będą wynosiły 165 procent, czyli o 5 proc. będą wyższe niż w roku zeszłym.

Ksiądz kardynał Kopp ze Zależa odjechał do Rozdziele i, względnie Szopienic, gdyż gminy te są tak połączone, że przedstawiają jedną rozległą osadę. Aż do Zawodzia przyjechali ks. Kardynałowi naprzeciw gospodarze rozdzielscy w strojach narodowych na koniach. Gminy Rozdziele i Szopienice były bardzo piękne przystrojone. Na drodze, którą ks. Kardynał przejeżdżał wystawiono około 20 bram triumfalnych. Niedaleko przy dworcu powitał ks. Kardynał proboszcz miejski oraz dwie dziewczynki, jedna po polsku, druga po niemiecku. W kościele ks. Kardynał dziękował za przyjęcie przemówą, którą ks. Długołęcki na polskie tłumaczył. Na drugi dzień ks. Kardynał dokonał konsekracji kościoła, a następnie wybierzmowały 2554 osób. Wieczorem uroczystie odprowadzony, odjechał do Myślowic. Tu witał ks. Kardynał burmistrz i duchowieństwo, poczem jak zwykle ks. Kardynał miał przemowę w kościele. Na drugi dzień ks. Kardynał wybierzmował wiernych, których było około 4000. Wieczorem urządzyły na cześć ks. Kardynała „ferajny”, towarzystwa i górnicy pochodzący z pochodnymi na rynku, przyczem ks. Kardynał jeszcze raz przemawiał do ludu z urzędu przed szkołą trybuny, a ks. Długołęcki jak zwykle, tłumaczył. Z Myślowic przybył ks. Kardynał do Dziećkowic, w którym tamże przez proboszcza, nauczyciela i sołtysa. Cicha i spokojna wieś kądzickowicka była pięknie ustrojona we wieczore bramy, chorągwie itp. Ks. Kardynał miał krótką przemowę do ludu, którą ks. Długołęcki tłumaczył, a następnie wybierzmował około 600 wiernych; po obiedzie zaś około godz. 5 odjechał do Ląkuty.

Przed izbą karną w Raciborzu stawało w tych dniach w jednym procesie naraz 17 oskarżonych z Baborowa, Jarnowa i okolic. Byli oskarżeni o kradzież lub przechowywanie rzeczy skradzionych w starej fabryce cementu w Baborowie. Sąd skazał wszystkich, z wyjątkiem jednego, na kary więzienne w wysokości od 1 do 10 tygodni.

Starawieś. Po poświęceniu nowowbudowanego i już prawie całkiem wewnętrz i zewnętrz ukończonego kościoła, stary kościółek ulegnie rozebraniu. Wielki ołtarz starego kościołka jest przeznaczony dla nowego kościoła w Kańdzieszynie. Ołtarzyki boczne, organy i dwa dzwony mają być przeznaczone dla kaplicy, jaką w Studziennej mają budować. Natomiast wielki dzwon ma być zawieszony w kościele Matki Bożej.

W Starawisi zamierza mistrz browarniczy Hrobok z Raciborza wybudować browar. Browar ma stanąć przy szosie głubczyckiej na gruncie tegoż Hroboka. — Zresztą ruch budowlany w Starawisi będzie tego roku bardzo wielki. Rozpoczęto budowę całego szeregu nowych domów.

Strzybnik. W środę rano o 7 godz. zmarł tu powszechnie znany i szanowany obywatel p. Jan Kwaśny, ojciec znanego przyjaciela pisma naszego p. Nikodema Kwaśnego. Wieczny spokój jego duszy.

Koźle. Sejmik powiatowy postanowił zaciągnąć pożyczkę w wysokości 700 000 marek na budowę nowych dróg w powiecie.

W Koźlu w parowej piece Kapaunera zbliżył się 16-letni robotnik Gogolin zanadto do rzemienia, które go pochwyciły i wciągnęły do maszyny. Strasznie skałeczonego odniesiono do szpitala miejskiego, gdzie wkrótce życie zakończył.

Radoszewo w Koszalińskiem. Trzech młodzieńców zapaliło suchą trawę na łące pod lasem koło Donnersmarka. Wiatr rozdmuchał ogień, który się przeniósł na pobliski las. Około dwóch mórg pięknego lasu zgorzało. Szczęście jeszcze, że ogień w czas spostrzeżenia, gdy go zdolano rychło umiejscowić — w przeciwnym razie byłby pożar wyrządził ogromne szkody. Złoczyńcy zbiegli.

Poznań. Ogromne wrażenie wywołała w listopadzie śmierć 18-letniego szkolnika Józefa Hetmana z Będzinowa. Chłopiec został bowiem obity przez dwóch nauczycieli Papego i Glatza i zaraz potem począł się skarzyć na wewnętrzne bóle. Niedługo trwało, a chłopiec był trupem. Trzech towarzyszy szkolnych Hetmana uważano, że nauczyciel Pape przygotował go do lawki i klecał mu na plecach.

Ojciec chłopca oddał tę sprawę prokuratorowi. Dnia 25. kwietnia otrzymał odpowiedź od niego, że nauczyciele postępowali sobie po prawie i bili tylko tyle, ile im jako nauczycielom było wolno bić. Zeznanie owszech 8 chłopców, jakoby nauczyciel Pape klecał na plecach Hetmara było, jak dowodzi prokurator, nie prawdziwe. Nauczyciel Glatzel postąpił sobie ostro z chłopcem, to prawda, ale musiał tak sobie podług zapatrzywania prokuratora postąpić, bo inaczej powaga jego nauczycielska byłaby ucierpiała wobec dzieci. Chłopiec nie chciał mu się bowiem dobrowolnie położyć na lawce, leno się zaparł rękami. Wówczas Glatzel mu ręce oderwał i kazał go przetrzymać i unieść zrobć nie można.

Powiada dalej prokurator, że przy krajaniu ciała pokazała się w ślepym klesie pestka edowowca, która najwięcej przycisnęła się do śmiertelnego chłopca. Ta pestka tkwiła tam już od tygodnia, a może i miesiąca i spowodowała w końcu zapalenie błony brzusznej. Bicie nauczycieli pogorszyło chorobę z powodu tej pestki, ale temu nauczycielom nie byli winni, ponieważ nic o chorobie chłopca nie wiedzieli. Nauczycielom nic więc zrobić nie można.

W takim oto sensie odpisał prokurator ojcu chłopca. Na to powiada „Dziennik Poznański”: „Rodzice tym odpisem prokuratora zadzwoniły się nie chcą i pójdą wyżej. Nie chcą im się bowiem pomieścić w głowie, aby chłopiec miał w sobie jałową pestkę, która była przyczyną jego śmierci. Gdyby ta pestka była rzeczywiście tkwiła w kresce kilka tygodni, lub kilka nawet miesięcy, to chłopiec byłby musiał odziewać jakieś bóle, byłby się bezwarunkowo nie skarzył, byłby na twarzy zły wyglądał. Tego wszystkiego nikt nie słyszał, ani nie widział. Nie chcą więc rodzice wierszyć, aby ta pestka naraziła po побiciu przez nauczyciela przyczyniła się do zapalenia błony brzusznej i daleko im zabila.”

Dzialdow nad Renem. W niedzielę dnia 4 maja odbyło się tu nabożeństwo i kazanie, połączone z spowiedzią dla Włochów. Nasz Przew. ks. Proboszcz z Borbeck zajmuje się wszystkimi swymi owieczkami jak najtroszliwiej. I my Polacy nie mamy powodu skarzyć się na niego. Niech nam go Pan Bóg zachowa jak najdłużej przy życiu i zdrowiu.

Dziś w środę o godz. 7 rano umarł, pojezdany z Bogiem w Sakramentach św., nasz ukochany ojciec śp.

Jan Kwaśny,
o czem donosi szanownym przyjaciółom i
znajomym w smutku pograżona

Rodzina Kwaśnych.

Pogrzeb odbędzie się w sobotę o godz. 8 rano.

Baczność!

Wszelkie gatunki spirytuozów kup-Pan przy zakupie drobnym po cenach hurtowych najlepsze dubeltowe likiery, litr 1.30, pojedyńcze likiery, litr 80 fen., wina korzenne od 30—50 fen., najlepsze koniaki, litr 1.30, najlepszy rum jamaika 1.30, żyliniówkę, dobrze mieszana, litr 45 fen. itd.

Na chrzciny i wesela oprócz tego jeszcze ceny zmienne.

Hermann Goldberg, destylacja
ulica Odrzańska 6.

Przeszło 750 własnych filii.

Wprost z PLANTACYI
sprzedaż bez pośrednictwa handlarzy

KAWY

milionom KONSUMENTÓW

przez

KAISER'A SKŁAD KAWY,

największy importowy skład kawy w Niemczech
w bezpośrednim stósnku z konsumentami.

Filia w Raciborzu:

Nowa ulica num. 5
Odrzańska ulica 25.

Chłopiec,
który ma ochotę wyuczyć się plakarstwa, może się zgłosić. Otrzyma przyodzież i bezpłatne lekcje.

J. Barucha, majster piekarni
Wielkie Pietrowice pod Racią

Na wesela
i inne uroczystości

polecam moje dobre LIKIERY.
WINA korzenne po 35, 40 i 50
fen. KONIAK litr 2 mrk., najlepsze słodkie węgierskie wino
flaszka 1,40 m.

P I W O białe lub ciemne
ćwiartka 4 mrk.

E. Schlesinger

fabryka likierów i skład śledzi
Racibórz, ul. Odrzańska 31.

Nowiny Raciborskie
niedzielnym dodatkiem
nowego wychodzi 3 razy
torek, ewertek i sobota
warsztat na poezie i u-
ostarecaniem w dom
m. 24 fen. Nowiny
arczem „Rolinik” 1 m.
la robotników „Prac
obu pismami, tak „
z Praca” 1 m.

Zebranie w

W gospodarce
raku miejsca tylko
sejmie, dotyczące
cy w Rybniku
otników.

Zapytanie, jakie s-
do sejmu posie-
altne m na c-

Czy wiadomo
stowemu, że 2
lata w Rybniku
robotników, któr-
ej polski, jed-
tociąg się miały
myśla król, rzą-
da przeakordem
kraczącym prze-

Poseł Faltin
ontrum w następu-

Wyrok najwy-
o 26 września
dysyplinie zebran-
przeciw wiace-
uyl. Mimo to
ku a poprzednie
ich. Jedno i dru-
u. Zebranie w E-
ras a początku,
al liczących robot-
ojale.

Tak postępując
kom odwywanie
ód wystarcza do
at sać hakatyto-
wyanie sebrań, w
le muvi lud obur-
ollzy przesługuje
a zebrania, nie w
y toczyć się musi-

Przez chwilę
będzie tylko sz-
ben, ale po chwi-
y się i stany wy-
Hej! — rz-
to patrzy, że ja
uprzed, a my poj-
Idźcie — i
edsem ciekali.

Borowi zniki-
an Skrzetuski zad-
dejrzysiąć, czy i-
dy nagle jeden w
Sa, panie!

Kto?
Chłopi rezu-
a dla ich
Bedzie ze-
poznać, bo le-
roga nam wypad-
le widać, bo w d-
odna do nich po-

L. Breitbarth, Racibórz

poleca i wysyła
zawsze w najlepszym i najświeższym towarze
wszelkie lepsze towary kolonialne,
delikatesy, obecne artykuły sezonowe, jako też codzien-
nie świeże wycinane szpargi,
świeże ogorki, nowe kartofle,
śledzie matjes, żywe raki, kawior, łososia, delikatne
kielbasy, wszelkie sery lepsze, sarninę, pałki sarnie,
drób węgierski, wyśmienite likiery i koniaki.
CENNIKI bezpłatnie i franco.

Kto się chce eżenić,

teraz lub później, ten powinien zważyć na
to, aby jak najpiękniej wyglądał, i w tym
celu powinien postarać się o

**dobra i dobrze leżąca
garderobe.**

Taką garderobę otrzyma każdy
za niesłychanie niskie ceny
u niżej podpisanej. Sprzedaje: 1) Gard-
erobe dla Panów:

Czarne ubrania surdutowe na wesela
począwszy od 25 marek,
Ubrana sztofowe po 10, 11, 13, 15 mk.
id. PALETOTY (bercyery) zimowe po
8, 10, 12, 14 mk. id. JOPY zimowe pod-
szyste po 5, 6, 7 mk. id. PLASZCZE ce-
sarskie po 10, 12, 14 mk. id. 2) Gardero-
be dla chłopców w różnej wielkości. 3)
Sukna i sztopy po cenach fabrycznych.
Musztra na sztopy przesyłam darmo i franco.

Najstarsza i pierwsza fabryka
garderoby w Raciborzu.

Józef Hacker, Racibórz, założ. 1866
ul. Tumska naprzeciw kościoła farnego.

Do Komunii świętej

poleca stosujące się podarki jako:
pierścionki, broszki, zauszniczki
złote i srebrne, od najtańszych do najlepszych.

Dalej polecam mój
wielki skład regulatorów, zegarków i
zegarówściennych.

Friedrich Hillger zegarmistrz,

Racibórz, ul. masarska 35

Franciszek Berlik,

malarz i lakiernik, RACIBÓRZ, ul. Sienna (Flurstr.) 5.

poleca się do wykonywania

wszelkich robót malarskich
jako to: do malowazia i tapeto-
wania IZB, KUCHNI itd.

Obejmuję także całe roboty nowych budyn-
ków i wykonuję wszystko tanio i rzetelnie.

Najwyższe odznaczenia na wystawach światowych

otrzymał „SAPOMENTHOL” wyrobu
EUGENIUSZA MATULI

aptekarza w Radomyslu koło Tarnowa (Galicya.)

Maść ta znana od lat wielu ze swojej skuteczności, używa-
na była przez P. P. Lekarzy przeciwko cierpieniu reu-
matycznym, gościowym, suchym bólem i pokrewnym.
Cena za mały stoik 1 korona 40 hal. za duży 5 koron.
Po otrzymaniu należności lub za zaliczką, wysyła 2 razy
dziennie wprost apteka i Laboratorium chem. farmaceut.
EUGENIUSZA MATULI, Radomysl koło Tarnowa (Gal-
icya), gdzie też zamówienia przesyłać należy.

Przesyłając pieniadze, do
łącząc należy 72 hal. na prze-
kaz i opłatę pocztową.

Żądać wyraźnie: SAPO
MENTHOL wyroby EUGE
NIUSZAMATULI i przyjmo-
wać tylko oryginały, w opa-
kowaniu jak obok rysunek
Ostrzeg: sę przed fałszo-
wnictwami.

Nazwa, opakowanie i mar-
ka, cchronna prawnie za-
strzeżona.

Do nabycia w aptece w
Raciborzu.

w PARYŻU i w LONDYNIE w roku 1901.

Zegarki !! Zegarki !!

Szanownym moim Odbiorcom i Znajomym Raciborza i okolicy donoszę uprzejmie, że moj-

skład zegarów i zegarków

regulatorów, budzików, zauszniczek, pierścionków, o-

kularów i t. d. także

warsztat naprawczy

znajduje się zawsze tylko na UL. MASARSKIEJ nr. 7
I pięt. Inny interes do mnie nie należy.

P. SCHOCKNER,

Racibórz, ul. masarska nr. 7 I piętro.

ROMAN KARKOSCH

Przedmieście 31

naprzeciw targowiska.

Poleca na nadchodzące święta

swe z dobrotą znane

towary kolonialne

po najtańszych cenach.

ROMAN KARKOSCH

Przedmieście 31

naprzeciw targowiska.

Poleca na nadchodzące święta

swe z dobrotą znane

towary kolonialne

po najtańszych cenach.

ROMAN KARKOSCH

Przedmieście 31

naprzeciw targowiska.

Poleca na nadchodzące święta

swe z dobrotą znane

towary kolonialne

po najtańszych cenach.

ROMAN KARKOSCH

Przedmieście 31

naprzeciw targowiska.

Poleca na nadchodzące święta

swe z dobrotą znane

towary kolonialne

po najtańszych cenach.

ROMAN KARKOSCH

Przedmieście 31

naprzeciw targowiska.

Poleca na nadchodzące święta

swe z dobrotą znane

towary kolonialne

po najtańszych cenach.

ROMAN KARKOSCH

Przedmieście 31

naprzeciw targowiska.

Poleca na nadchodzące święta

swe z dobrotą znane

towary kolonialne

po najtańszych cenach.

ROMAN KARKOSCH

Przedmieście 31

naprzeciw targowiska.

Poleca na nadchodzące święta

swe z dobrotą znane

towary kolonialne

po najtańszych cenach.

ROMAN KARKOSCH

Przedmieście 31

naprzeciw targowiska.

Poleca na nadchodzące święta

swe z dobrotą znane

towary kolonialne

po najtańszych cenach.

ROMAN KARKOSCH

Przedmieście 31

naprzeciw targowiska.

Poleca na nadchodzące święta

swe z dobrotą znane

towary kolonialne

po najtańszych cenach.

ROMAN KARKOSCH

Przedmieście 31

naprzeciw targowiska.

Poleca na nadchodzące święta

swe z dobrotą znane

towary kolonialne

po najtańszych cenach.

ROMAN KARKOSCH

Przedmieście 31

naprzeciw targowiska.

Poleca na nadchodzące święta

swe z dobrotą znane

towary kolonialne